

KAMU-ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ VE ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

Bilimsel gelişmenin temel üreticisinin **üniversiteler**, yeni teknolojilerin ve ekonomik gelişmenin temel aktörlerinin de **sanayi** olduğu düşünüldüğünde, **bu iki kesimin işbirliğinin** ne kadar önemli olduğu anlaşılmaktadır. Misyon ve değerleri aslında birbirine çok da yakın olmayan bu iki kesim arasındaki ilişkinin bu kadar önemli hale gelmesinin en önemli nedeni, **üniversite-sanayi işbirliğinin** temel olarak **“ileri bir teknoloji transfer yöntemi”** olmasıdır. Buna karşın, bu iki kesimin önceliklerinin farklı olması da, işbirliği önündeki en temel engellerden biridir.

1980 sonrası **artan küresel rekabette**, Üniversite-Sanayi İşbirliğinin çok önemli bir rol oynadığı görülmektedir. İçinde bulunduğumuz **bilgi çağı**, bilginin ve Ar-Ge'nin merkezi **üniversiteler** ile **sanayinin işbirliğini** daha da önemli hale getirmektedir.

ABD'nin bugün geldiği teknolojik gelişmişlikte; üniversite-sanayi işbirliğinin önemini çok daha eskilerde keşfetmesi ve **gerek uygulamaları** ve gerekse de **yaptığı yasal düzenlemelerle** işbirliği süreçlerini ve uygulamalarını sürekli geliştirmesinin büyük etkisi olmuştur. Buna bağlı olarak ABD inovasyonu, Avrupa'dan ve diğer bölgelerden çok daha önce gündemine almış ve **farklı şekil ve modellerde üniversite-sanayi işbirliği** sonuçlarından doğan **inovatif ve yaratıcı süreçleri** ekonomisine yansıtmayı başarmıştır.

Bilgi tabanlı ekonomi çağı olarak tabir edilen bu 21. Yüzyılda, **bilgiyi ekonomik katma değere dönüştürmek** olarak tanımlanabilecek **“teknolojik yetenek” rekabet edebilirliğin**, dolayısıyla da **toplumsal refahın** en temel unsurlarından biri olarak görülmektedir.

Ülkeler **toplumsal refah** seviyelerini yükseltebilme, **gelişmişlik seviyelerini** daha yukarılara çekebilme adına, bir taraftan Ar-Ge'ye ayırdıkları kaynakları artırırken, diğer taraftan da bu kaynakları daha etkin bir şekilde kullanabilecekleri **yeni bilim, teknoloji ve yenilik politikaları** üretmekte, **stratejik planlar** hazırlamaktadırlar. Bu politikalar içerisinde **teknoloji üretiminin ve inovasyonun merkezi olan üniversiteler** ile teknolojik bilginin üretime uygulanması safhasının gerçekleştiği **sanayiye** bir araya getirmeye yönelik politikaları ifade eden **üniversite-sanayi işbirliği** giderek önem kazanmaktadır. **Katma değeri yüksek, teknoloji-yoğun ve yenilikçi ürünler** üretmede üniversite-sanayi işbirliğinin öneminin farkına varan tüm devletler, **yeni stratejiler** ve **politikalar** belirlemek için uğraş vermekte, bu konuda yeni mekanizmalar geliştirmek, var olanları iyileştirmek için çaba sarf etmektedirler.

Türkiye veya benzer şartlara sahip hiçbir ülke, daha evvel üretilmiş bir ürünü / servisi, ithal ettiği teknoloji ile üreterek / sunarak, **dünya rekabetçilik endeksinde** üst sıralarda yer alamayacaktır. Bu durumda hiçbir ülke, **gelişmekte olan ülke** kategorisinden, **gelişmiş ülke** kategorisine geçemeyip, kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasılasını da belli bir eşğin üzerine çıkartamayacaktır.

Yenilikçiliği sağlayan yapının en önemli aktörleri; bilimin üretildiği **üniversiteler**, üretilen bilginin ürüne (teknoloji) dönüştürülüp pazarlandığı **şirketler** ve bu sistemin rahatça büyüyüp

yeşereceği ortamı hazırlayan **yönetim (devlet)** mekanizmasıdır. **Bu üçlü** ne kadar uyumlu ve verimli çalışırsa, ekonomik sisteme katkıları da o kadar fazla olacaktır. Çünkü yapısı icabı üniversitede üretilen bilgi, doğrudan sanayide kullanılamaz. Aynı şekilde, çok az sanayi kuruluşu yeni ürün geliştirecek veya ürettiği ürünü teknolojik açıdan daha üstün hale getirecek altyapıya sahiptir. Bu problemi çözmek, her iki tarafı birbiri ile konuşabilir hale getirmek için bir takım **arayüzlere ihtiyaç** vardır. İşte bu **arayüzü** oluşturanlar da **teknoparklar, Ar-Ge merkezleri, teknoloji transfer ofisleri, kuluçkacılıklar** vb. yapılardır. Bu arayüz kurumlarının kurulup sağlıklı olarak işleyebilmesi için de başlangıçta devletin yönlendirmesi ve desteği şarttır.

Gelişmekte olan ülkelerin en büyük problemi, **teknolojiyi geliştirememeleri** nedeniyle satın almak zorunda kalmalarıdır. **Satın alma;** anahtar teslim tesis alımı, know-how alımı, lisans anlaşması, danışmanlık hizmeti alımı gibi değişik şekillerde olabilir. Buradaki problem, transfer edilen teknolojinin bir takım unsurlara gömülü olması ve transfer eden tarafa, **bu teknolojiye tamamen hâkim olma imkânı vermemesidir**. Satın alan tarafa düşen sadece düğmeye basıp makinayı çalıştırmaktır. Bu çerçevede **satın alınan teknolojiyi daha fazla geliştirme imkânı olmamaktadır**. Dolayısıyla devamlı bir **dışa bağımlılık** ve teknolojiyi geliştirenin **vermeye razı olduğu kadarı ile yetinme** durumu mevcuttur. Bu da bir adım geriden gelmek ve devamlı dezavantajlı durumda kalmak demektir.

Bu yüzden **küresel ölçekte rekabetçiliğin** birinci şartı **yeni teknolojiler geliştirmektir**. Ülkemizin **gelişmekte olan ülke** kategorisinden, **gelişmiş ülke** kategorisine çıkması ancak kendi teknolojisini geliştirip **yüksek katma değerli ürünleri** üretip **dünya çapında pazarlaması** ile mümkün olabilecektir. Daha önce de bahsedildiği gibi, bunun için yapılması gereken **üniversitelerde üretilen bilimi teknolojiye dönüştürecek ve pazarlayacak ekosistemi kurup** işletmektir.

Bilindiği gibi, günümüz ekonomileri için **Ar-Ge ve inovasyon** en önemli rekabet araçlarından birisidir. Bu bağlamda **ülkemizin ekonomik olarak rekabet düzeyinin artırılmasında**, Ar-Ge ve inovasyon çalışmaları ve bu çalışmaların ekonomik değere sahip teknolojik ürünler olarak dünya piyasalarında yer alması, ülkemizin gelişmesine büyük katkı sağlayacak temel araçlardır. Bu gerçekten hareketle, sanayinin Ar-Ge ve inovasyona dayalı faaliyet göstermesinde, **bilim temelli teknolojik yaklaşımların** sanayide uygulanması, **Türkiye'nin de politika öncelikleri arasına girmiş** olup, özellikle 21. Yüzyıl ile birlikte bu çalışmalara ağırlık verilmektedir.

Dolayısıyla, küresel rekabet şartlarının giderek daha da zorlayıcı olduğu günümüzde **bir ülkenin ayakta kalabilmesi**, diğer ülkelerle **küresel rekabete girebileceği teknolojilere** sahip olmasına bağlıdır. Aksi takdirde, daha iyi teknolojilere sahip olan ülkeler hem yeni ürünlerle, hem de teknolojinin verdiği avantajlarla **ucuza mal edilmiş ve kaliteli ürünlerle** dünya pazarlarını ele geçirebilmektedirler.

Türkiye'nin uzun dönemde ekonomik gelişmesini sürdürebilmesi ve rekabet gücünü artırabilmesi için **teknolojik yeteneğini hızla güçlendirmesi** ve **teknolojik yenilikler ile üretkenlik artışı sağlaması** ve **teknoloji yoğun sanayilerin** gelişmesiyle, **üretim ve ihracat yapısını teknoloji yoğun ürünlere dönüştürmesi** gereklidir. Bu da **ulusal inovasyon sisteminin** başarıyla uygulanmasıyla mümkündür.

Toparlayacak olursak bu uygulamalarla hedeflenen temel amaç; kamu-üniversite-sanayi işbirliğini en üst düzeye çıkararak **ileri teknoloji kullanan veya üreten şirketlerin oluşumunu ve büyümesini desteklemek**, ileri teknoloji ve yazılım geliştirme alanlarında faaliyet gösterecek şirketlere Ar-Ge çalışmalarını yürütebilecekleri **ortam ve desteği sağlamak**, ileri teknoloji alanında çalışan yerli ve uluslararası şirketleri bir araya getirerek aralarında ve üniversitelerle **sinerji yaratmalarını sağlayan mekanizmalar kurmak**, üniversitelerdeki akademik birikimin ve araştırma sonuçlarının **ekonomik değere dönüştürülmesini sağlamak**, ülkenin ekonomik ve teknolojik düzeyinin yükseltilmesine ve böylece ülkemizin **uluslararası rekabet gücünün artırılmasına katkıda bulunmak**, Türkiye'nin küreselleşen dünyada diğer gelişmiş ülkeler gibi **teknoloji üretebilen bir ülke olmasını hızlandırmak** ve böylelikle **dünya pazarlarında rekabet üstünlüğünü sağlayabilecek bir konuma** eriştirebilmektir.

Ülkemizde **Kamu-Üniversite-Sanayi İşbirliği (KÜSi)** yapılanmasının önemli aktörleri arasında başta **Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (TGB)** ile **Teknoloji Transfer Ofisleri (TTO)** yer almaktadır. **TGB'ler**, yeni veya ileri teknolojide mal ve hizmet üretmek isteyen girişimcilerin, akademisyenlerin, araştırma kurumları ve sanayi kuruluşlarının, teknoloji transferi ile sını ve ticari faaliyetlerini gerçekleştirdikleri akademik, ekonomik ve sosyal yapının bütünleştiği alanlardır.

Bu bağlamda, 2001 yılından itibaren uygulamaya konulan ve sanayicimizi, araştırmacılarımız ve üniversitelerimiz ile buluşturarak, teknolojik üretime yönelik yeni ürün ve üretim yöntemleri geliştirmelerini sağlayacak **Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu** kapsamında bugün itibariyle **61 adet Teknoloji Geliştirme Bölgesi** kurulmuştur.

Söz konusu **TGB'ler** içerisinde, akademisyenler ile işletmeler arasında işbirlikleri kurulabilmesini teminen **TTO'lar** da yer almaktadır. Bahsi geçen ofislerin, son yapılan yasal değişikliklerle **kurumsal hale gelmelerinin önü açılmıştır. Böylelikle TGB'lerde, hem teknoloji transfer hizmetleri, hem de kuluçkalık hizmetleri sunulması zorunluluğu getirilmiştir. TTO'lar** akademi ile iş dünyası arasında hem ortak projelerin gerçekleştirilmesi ve araştırma sonuçlarının ticarileştirilmesi, hem de gerek üniversitelere, gerekse işletmelere danışmanlık sağlanması, girişim sermayesi bulunması gibi pek çok görev yürütmektedirler.

Tarihsel süreçte teknoloji öngörüsünün ve doğru politikalarla ileri teknolojilere egemen olmanın ne denli önemli olduğu görülmektedir. **İleri teknoloji geliştirmede ise özellikle 1980'ler sonrası ABD ve Japonya örneğinde görüldüğü üzere, üniversite-sanayi iş birliği kilit rol oynamıştır.** Türkiye'nin bilim ve teknoloji politikaları açısından tarihsel süreci incelendiğinde; hemen hemen bütün **kalkınma ve strateji planlarında 'ileri teknolojilere'** egemen olunmasının öneminden bahsedilmektedir. Bununla birlikte, uygulanan politikalarla istenilen hedeflere ulaşamadığı da, yine bu dokümanlarda ifade edilmektedir. Teknoloji geliştirmeye yönelik bilim ve teknoloji politikalarına, üniversite-sanayi iş birliğinin dâhil edilmesinin, gelişmiş ülkelere nispeten daha geç gerçekleşmesi ve belirlenen politikalar doğrultusunda somut adımlar atılmasında geç kalınması, bu durumun başlıca nedenleri arasında olduğu düşünülmektedir.

Türkiye, **Dünya Ekonomik Forumu** tarafından yayımlanan 2012-2013 **Küresel Rekabet Raporunda üniversite-sanayi işbirliği açısından** 144 ülke içerisinde 70. sırada bulunmaktadır. Özellikle 2000'li yıllar sonrası Türkiye'de üniversite-sanayi işbirliğini geliştirmeye yönelik birçok

mekanizmanın/programın uygulanılmaya başlanmasına rağmen maalesef henüz istenilen mesafenin kat edilemediği görülmektedir.

Çukurova Teknoloji Geliştirme Bölgesi (Çukurova Teknokent), Çukurova Teknoloji Bölgesi olarak tespit edilmiş ve ilgili karar 17.07.2004 tarihinde 25525 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Teknokenti yöneten Çukurova Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici A.Ş. ise 17.05.2005 tarihinde kurulmuş olup, %89,8 hissesi Çukurova Üniversitesi Rektörlüğü'ne ait olmak üzere, 18 ortağı ile 3 Milyon TL'si ayni ve 360.000 TL'si ise nakdi olmak üzere 3.360.000 TL sermayesi bulunmaktadır. Çukurova Üniversitesi yerleşkesi içerisinde yer alan 943.835 m² lik bir alanda faaliyetini sürdüren Çukurova Teknokent yaklaşık 8.000 m² kapalı alana sahiptir. Ayrıca, Yap-Devret-İşlet Yöntemiyle 1.000 m² nin üzerinde Ar-Ge binası ve 20.000 m² Ar-Ge serası yapılmış olup, bu binalarda ve seralarda ağırlıklı olarak Tarımsal Biyoteknoloji Ar-Ge faaliyetleri sürdürülmektedir. Halen 65 civarında firma Çukurova Teknokent de Ar-Ge faaliyetlerini sürdürmektedir.

Çukurova Üniversitesi'nde akademik araştırma sonuçlarının etkili bir biçimde ticarileştirilmesini planlamak, uygulamak ve üniversite araştırma merkezleri ile özel sektör arasındaki boşlukta, bir köprü görevi görmek üzere **Çukurova Teknoloji Transfer Ofisi (Çukurova TTO)** 12.12.2012 tarihinde Çukurova Teknokent bünyesinde kurulmuştur. Çukurova Teknokent B blokta yaklaşık 1.500 m² lik bir alanda faaliyetini sürdürmekte olan Çukurova TTO bünyesinde; **Çukurova Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi, Sanayi Projeleri Birimi, Patent Ofisi ve Avrupa İşletmeler Ağı Doğu Akdeniz Ofisi** bulunmaktadır.

Çukurova Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi, Tübitak 1601 projesi kapsamında Çukurova Üniversitesi personel ve öğrencilerine Ekim ayından itibaren ücretsiz **Girişimcilik, Ar-Ge ve İnovasyon eğitimi** vermeye başlamıştır. 2016 yılı sonuna kadar personel ve öğrencilerimizin eğitimi tamamlandıktan sonra ise bu eğitimimiz, başta KOBİ'lerimiz olmak üzere Adana genelinde sürdürülecektir.

Avrupa İşletmeler Ağı Doğu Akdeniz Ofisi, bölgemizdeki KOBİ'lere İnovasyon ve Teknoloji konularında danışmanlık hizmeti vermek, bölgemiz KOBİ'lerinin Ar-Ge ihtiyaçlarını belirlemek ve Ufuk 2020 (Horizon 2020) Proje Başvurularına yardımcı olmak amacıyla Kahramanmaraş KOSGEB başkanlığında, Adana Ticaret Odası, Kahramanmaraş Sanayi ve Ticaret Odası, Mersin Sanayi ve Ticaret Odası ve Çukurova Teknokent ortaklığıyla Avrupa Birliğine yapılan başvuru sonrasında, başvurunun Avrupa Komisyonu tarafından kabul edilerek **2015-2020 yılları arasında 72 ay (6 yıl)** sürecek proje anlaşması imzalanması sonucu kurulmuştur. 2015-2016 yıllarındaki Doğu Akdeniz konsorsiyumu faaliyetler için €1.090.802 tutarında bir gider öngörülmüş olup, bu giderin %42'si ise Avrupa Komisyonunca karşılanmıştır.

Çukurova Üniversitesi olarak gerek **Teknokentimiz**, gerek **Teknoloji Transfer Ofisimiz** ve gerekse de **Avrupa İşletmeler Ağı**ımız vasıtasıyla **Kamu-Üniversite-Sanayi işbirliğini geliştirmek** amacıyla var gücümüzle çalışmaktayız. **Öğretim üyelerimizin** Teknokentte şirket kurmalarını, sanayicilerimizle ortak proje yapmalarını ve danışmanlık hizmeti sunmalarını Çukurova Rektörlüğü olarak destekliyoruz. Mezunlarımızın kendi işlerini kurmaları ve geleceğin iş adamı olmaları için sürdürdüğümüz **Girişimcilik, Ar-Ge ve İnovasyon** eğitimine ilave olarak, bir fikri veya projesi olan öğrencilerimiz ve mezunlarımıza **kuluçkamızda ofis ve işlik** tahsis ediyor ve konu hakkında öğretim

üyelerimizi projelerine danışman olarak görevlendiriyoruz. Bu amaçla yaklaşık **6.000 m² alana sahip Teknokent Kuluçka binasının** projesi tamamlanmış ve ihale aşamasına gelinmiştir. Kasım ayı içerisinde Kuluçka Binasının ihalesi tamamlanarak inşaatına başlanacaktır. İki yıl içerisinde tamamlanması planlanan Kuluçka Binası tamamlandığında aynı anda **30 teknogirişim firmasına modern işlik imkânı** sağlanacaktır.

Ayrıca, Çukurova Teknokentte faaliyetini sürdüren **Ar-Ge firmalarımızın patent başvuru giderleri** Çukurova Teknokent tarafından, Çukurova Üniversitesi **akademik personelinin patent başvuru giderleri** ise **Üniversitemiz BAP birimi** tarafından karşılanmaktadır. Öğrencilerimizin patent başvuru giderlerinin de Üniversitemizce karşılanabilmesi için gerekli çalışmalar sürdürülmektedir.

Yine Üniversite-Sanayi işbirliğini arttırabilmek için **Öğretim Üyeliğine Yükseltme** şartları arasına sanayi ile ortak Ar-Ge projesi yürütme, patent sahibi olma vb. gibi şartlar da ilave edilerek sanayimizi destekleyecek adımlar atılacaktır. Üniversite-Sanayi işbirliğini arttırmak için Adana Sanayi Odası ile yoğun çalışmalarımız ve işbirliğimiz sürmektedir. Benzer yaklaşımları sanayicilerimizle de kurmak istediğimizi belirtir, İnovasyon Haftası etkinliğini Adana'ya taşıyan başta **Türkiye İhracatçılar Meclisi** yönetimine ve organizasyonda emeği geçen herkese Üniversitemiz adına teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Prof.Dr. Mustafa KİBAR
Çukurova Üniversitesi Rektörü